

SAMÖRDNINGSENHET, VERKSAMHETSOMRÅDE
GSH

VÄR BETECKNING
TR13-02-01

DATUM
2019-04-30

Ulf Larsson
SAMRÅD
GF, GI, GS, NA, NL,
NP, NS, NT, SD, SK
Stefan Larsson

TEKNISK RIKTLINJE

UTGÅVA
2

FASTSTÄLLD
TD

Ulf Larsson

Arbetsmiljökrav – Total- entreprenad Byggherreansvar

Denna tekniska riktlinje innehåller arbetsmiljökrav för totalentreprenader där Svenska kraftnät har byggherreansvaret enligt arbetsmiljölagstiftningen. Riktlinjen gäller vid genomförande av bygg- och anläggningsarbeten som utförs på uppdrag av Svenska kraftnät.

Utgåva	Ändringsnot	Datum
1	Första utgåvan	2016-09-13
2	Uppdateringar, förtydliganden och mindre kompletteringar i flertalet avsnitt.	2019-04-30

Innehåll

1	Definitioner	4
2	Omfattning och ansvar	5
3	Ansvar och organisation	5
3.1	<i>Byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering, BAS-P</i>	5
3.2	<i>Byggarbetsmiljösamordnare för utförandet, BAS-U</i>	7
4	Styrning av uppdraget	7
4.1	<i>Projektering</i>	7
4.2	<i>Utförande</i>	8
5	Skyddsutrustning	9
5.1	<i>Personlig skyddsutrustning</i>	9
5.2	<i>Gemensam skyddsutrustning, första hjälpen</i>	10
6	Kontroll och uppföljning	10
6.1	<i>Alkohol, narkotika och läkemedel</i>	10
	Bilaga 1 Lämplighetskrav för handläggare BAS-P	
	Bilaga 2 Minimikrav arbetsuppgifter handläggare BAS-P	
	Bilaga 3 Lämplighetskrav för handläggare BAS-U	
	Bilaga 4 Minimikrav arbetsuppgifter handläggare BAS-U	

1 Definitioner

Arbetsmiljöplan:	Handling som bl.a. anger arbetsmiljöorganisation, risker och åtgärder i det aktuella projektet för att säkerställa gällande arbetsmiljökrav. Planen ska som minst innehålla de krav som anges i arbetsmiljölagstiftningen och vara uppbyggd enligt Svenska kraftnäts mall som återfinns på svk.se.
Avvikelse	Oönskad händelse eller icke uppfyllande av ställda krav: <ul style="list-style-type: none">> Händelse där olycka eller tillbud har inträffat, eller hade kunnat inträffa> Iakttagelse av ett fel, en risk eller en brist som kan leda till olycka eller tillbud (riskobservation)> Avsteg från arbetssätt, praxis, rutin, lagkrav etc.> Brist i produkt, tjänst eller leverans
BAS:	Byggarbetsmiljösamordnare ska enligt arbetsmiljölagen utses för både planering och projektering (BAS-P) och för utförandefasen (BAS-U). BAS kan vara en juridisk person, affärsverk eller fysisk person.
Beställare	Den part som beställer en vara eller tjänst.
Byggherre:	Som byggherre räknas den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete.
Byggnads- och anläggningsarbete:	Arbete eller verksamhet som Leverantören bedriver ute i fält enligt kontrakt med Svenska kraftnät, se AFS 1999:3.
Entreprenör	Företag som levererar mer eller mindre kompletta byggtjänster eller underhållstjänster. Tjänsten kan inkludera material.
HMSK:	Arbetsmiljö, miljö, elsäkerhet och kvalitet (säkerhet är exkluderat).
Konsult	Konsultföretag som levererar tjänster. Inkluderar rollen Projektör.
Leverantör:	Samlingsbegrepp för alla företag som Svenska kraftnät har avtal med och som levererar produkter/tjänster. Det innefattar Entreprenör och Konsult. Underleverantörer kan vara något av endera men där Svenska kraftnät inte är avtalspart.
Samordningsmöte	Ett fysiskt möte med en skriftlig agenda som ska protokollföras
Totalentreprenad:	En totalentreprenad karaktäriseras av att entreprenören själv utför, eller låter för egen räkning utföra, projekteringen. Beställaren har som underlag vanligen lämnat ifrån sig någon form av enklare handlingar, där krav på den tänkta funktionen framgår. Entreprenadformen kallas ibland pga. detta för <i>funktionsentreprenad</i> . Det standardavtal som gäller för totalentreprenader är ABT (<i>Allmänna bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten</i>) med tillhörande administrativa föreskrifter (AFD.xxx).
Underleverantör:	Företag som är entreprenör eller konsult och är avtalspart med Svenska kraftnäts kontrakterade Leverantör.

2 Omfattning och ansvar

Denna tekniska riktlinje gäller enbart vid upphandling av totalentreprenader enligt Allmänna Bestämmelser och när Svenska kraftnät har byggherreansvaret enligt arbetsmiljölagstiftningen. Byggherren ansvarar för att utse byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering samt för utförande av arbetet.

Krav som ställs på systematisk styrning av arbetsmiljö-, miljö-, elsäkerhets- och kvalitetsarbete vid genomförande av byggnads-, anläggnings- och underhållsarbeten, förrådsverksamhet, konsulttjänster inom planering och projektering samt andra likartade uppdrag återfinns i TR13-01 och gäller parallellt med denna tekniska riktlinje.

Kraven omfattar den verksamhet som Leverantören bedriver enligt kontrakt med Svenska kraftnät. Kraven gäller även samtliga Underleverantörer och Underkonsulter som arbetar inom uppdraget. Den Leverantör som Svenska kraftnät tecknat avtal med ansvarar för att säkerställa att kraven i detta dokument följs.

Entreprenör, Projektör/ Konsult benämns nedan som Leverantör och Svenska kraftnät som Beställare.

Regler för arbetsmiljöarbetet i sin helhet finns i arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen och arbetsmiljöföreskrifter.

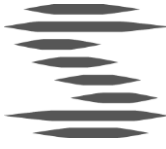
3 Ansvar och organisation

Av Kontraktet framgår vem Beställaren utsett som byggarbetsmiljösamordnare enligt AML 3 kap. 6§. Uppgiften som byggarbetsmiljösamordnare får inte överföras till annan part utan Beställarens skriftliga godkännande. Innan uppdraget får påbörjas ska den utsedda redovisa vilken eller vilka handläggare som man avser att använda i arbetsmiljöarbetet (BAS-P och/eller BAS-U) jämte skriftlig dokumentation som styrker att personen eller personerna innehar de kvalifikationer som anges i avsnitt 3.1. samt 3.2.

3.1 Byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering, BAS-P

Arbetsmiljöplan och förhandsanmälan

BAS-P ska ta över och vidareutveckla den arbetsmiljöplan som Beställaren har tagit fram i planeringsskedet. Arbetsmiljöplanen för byggnads- och anläggningsarbeten ska vara en separat plan och innehålla minst det som anges i mallen för arbetsmiljö-

plan som finns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Mallar till TR13. I samband med överlämnandet ska ett överlämningsmöte med en genomgång av arbetsmiljöplanen och entreprenadens förutsättningar äga rum. Genomfört möte skall dokumenteras. Beställaren ska ta initiativ till mötet.

Vid byte av handläggare BAS-P skall även dokumenterat överlämningsmöte genomföras enligt ovan.

I de fall en förhandsanmälan krävs ansvarar Beställaren för att skicka den till Arbetsmiljöverket.

Handläggare BAS-P ska

- > Ha kompetens, kvalifikationer och erfarenheter enligt lämplighetskrav i bilaga 1. BAS-utbildning får inte vara äldre än tre år, intyg ska kunna styrkas för Beställaren.
- > Som minimikrav genomföra arbetsuppgifter som framgår av bilaga 2. För att se arbetsuppgifterna i sin helhet hänvisas till arbetsmiljölagen med tillhörande föreskrifter.

3.2 Byggarbetsmiljösamordnare för utförandet, BAS-U

Arbetsmiljöplan och förhandsanmälan

BAS-U ska ta över och vidareutveckla den arbetsmiljöplan som BAS-P har tagit fram. Arbetsmiljöplanen för byggnads- och anläggningsarbeten ska vara en separat plan och innehålla minst det som anges i mallen för arbetsmiljöplan som finns på Beställarens hemsida www.svk.se under Aktörsportalen, Mallar till TR13. I samband med överlämnandet ska ett överlämningsmöte med en genomgång av arbetsmiljöplanen och entreprenadens förutsättningar äga rum. Genomfört möte skall dokumenteras. BAS-P ska ta initiativ till mötet.

Vid byte av handläggare BAS-U skall även dokumenterat överlämningsmöte genomföras enligt ovan.

BAS-U ska vid behov/ändrade förutsättningar uppdatera förhandsanmälan tilldelad av Beställaren samt tillse att den anslås på arbetsplatsen.

BAS-U ska kalla Leverantör med ev. Underleverantörer och Beställare till samordningsmöte, som ska genomföras i tillräcklig omfattning beroende på uppdragets art och intensitet.

Handläggare BAS-U ska

- > Ha kompetens, kvalifikationer och erfarenheter enligt lämplighetskrav i bilaga 3. BAS-utbildning får inte vara äldre än tre år, intyg ska kunna styrkas för Beställaren.
- > Vara svensktalande men även kunna kommunicera på i förväg fastställt språk som förstås av alla på arbetsplatsen.
- > Som minimikrav genomföra arbetsuppgifter som framgår av bilaga 4. För att se arbetsuppgifterna i sin helhet hänvisas till arbetsmiljölagen med tillhörande föreskrifter.

4 Styrning av uppdraget

Med upprättad arbetsmiljöplan och riskhantering från planeringsskedet som grund ska Leverantören i projekteringsskedet utföra punkterna under rubrik 4.1. När riskhanteringen från projekteringsskedet är genomförd ska Leverantören utföra punkterna under rubrik 4.2.

4.1 Projektering

- > Utreda eventuella risker för ohälsa/olycksfall för de intressenter som kommer att vistas inom den projekterade anläggningen under drift- och förvaltnings-

skedet, vid ändring och rivning. Risker vid utförandet av arbetet avseende uppförandet av såväl tillfälliga som permanenta konstruktioner ska också utredas. Riskhanteringen ska följa kraven i TR13-01.

- > Om Leverantören avser utföra någon aktivitet inom området före etablering som innebär ”arbete med särskild risk” enligt AFS Byggnads- och anläggningsarbete inkl. ändringsföreskrifter ska man redovisa dessa aktiviteter med förebyggande åtgärder för handläggare BAS-P innan aktiviteten får påbörjas.
- > Redovisa arbetsmiljöarbetet regelbundet under rubriken ”HMSK” vid projekteringsmöten. Följande ska som ett minimum redovisas; riskhantering, åtgärder som genomförts för att minimera risker för ohälsa/olycksfall i alla skeden.
- > Ha dialog med av Beställaren utsedd BAS-P och alltid leverera de uppgifter, delta i ev. samordningsmöten som krävs så att handläggare BAS-P kan genomföra sina arbetsmiljöarbetsuppgifter.

4.2 Utförande

Före etablering ska Leverantören inklusive alla Underleverantörer som kommer att vara aktiva på arbetsplatsen:

- > Analysera vilka risker som kan uppstå med valda arbetsmetoder och beskriva hur de ska förebyggas. Riskhanteringen ska följa kraven i TR13-01. Om Leverantör/Underleverantör förespråkar en annorlunda metod än den som arbetsmiljöplanen förutsatt ska denna särskilt analyseras och kommuniceras med handläggare BAS-U före utförandet.
- > Elsäkerhetsplanera alla aktiviteter vid arbete i eller i närheten av högspänningsledning och kommunicera med handläggare BAS-U före utförandet. För specifika elsäkerhetskrav se gällande ESA och/eller TR13-03-02.
- > I sin tidsplanering ta särskild hänsyn till risken för ohälsa/olycksfall genom tidspress och ange åtgärder för att minimera den risken. De ska även ha dokumenterade rutiner för att säkerställa att arbetstidernas förläggning är sådana att arbetsmiljön och säkerheten inte äventyras.
- > Redovisa arbetsmiljöorganisationen skriftligt. Av beskrivningen ska tydligt framgå för vilka Leverantören är arbetsgivare och vilka som är Underleverantörer med egen arbetsledning samt ansvar och befogenheter inom arbetsmiljöarbetet.

Under utförandet av uppdraget ska Leverantören inklusive alla Underleverantörer som är aktiva på arbetsplatsen:

- > Systematiskt lämna uppgifter avseende risker inom uppdraget allteftersom arbetet fortskrider och inför samordningsmöten.

- > Då risker finns som ska samordnas är det handläggare BAS-U som är ansvarig för att samordning sker och för att ställa krav på att eventuella åtgärder utförs.
- > Genomföra de åtgärder och ändringar som anbefalls av handläggare BAS-U.
- > Redovisa arbetsmiljöarbetet regelbundet under punkten "HMSK" vid byggmöte. Följande ska som minimum redovisas; samtliga olyckor, allvarliga tillbud, grundorsaker och åtgärder som genomförts, nytillkomna risker och planerade åtgärder. Här ska också redovisas de åtgärder som genomförts i anslutning till skyddsronnd och/eller beslut i skyddskommitté.
- > Säkerställa god ordning på arbetsplatsen.
- > Ha skyltar och annan anslagen information på svenska samt översatt till de språk förstås av alla på arbetsplatsen.
- > Dokumentera att tekniska anordningar, maskiner och fordon är besiktade av behörig instans, provade och godkända samt att förare har tillräcklig kompetens samt redovisa detta för handläggare BAS-U.
- > Se till att den egna verksamheten inte medför risk för ohälsa eller olycksfall för någon inom uppdraget

Efter genomfört uppdrag ska Leverantören inklusive alla Underleverantörer som är aktiva på arbetsplatsen:

- > Medverka och lämna uppgifter om ev. kvarvarande risker samt övriga relevanta uppgifter till handläggare BAS-U som för detta vidare till handläggare BAS-P som underlag till arbetet med att sammanställa slutdokumentation för hälsa och säkerhet.

5 Skyddsutrustning

5.1 Personlig skyddsutrustning

Leverantören ska, innan personlig skyddsutrustning väljs, analysera och bedöma riskerna vid arbetet och vilka egenskaper utrustningen ska ha för att skydda mot dessa. Därvid ska hänsyn tas även till risker som utrustningen i sig kan orsaka. Bedömningen ska revideras när någon förändring inträffat som har betydelse för bedömningen.

Leverantören ansvarar för att följande personliga skyddsutrustning enligt gällande standard/norm bärs av samtliga som vistas inom arbetsområdet, om det inte efter riskbedömning är uppenbart obehövligt (enligt AFS 1999:3):

- > Skyddshjälm med hakrem*

- > Varselväst eller arbetskläder i reflekterande material
- > Skyddsskor med spiktrampskydd och skyddståhätta*

*) För utomstående besökare vid kortvarigt arbetsplatsbesök kan kravet på hakrem samt skyddsskor undantas om personen blir guddad runt av någon med god kännedom av verksamheten och guidningen sker på sådant sätt att de inte utsätts för risk för skador.

Ytterligare personlig skyddsutrustning ska användas i enlighet med aktuell riskanalys/skyddsinstruktion eller direktiv från BAS-U på aktuell arbetsplats. Skyddsglasögon ska bäras där det finns risk för ögonskador. För övrigt ska personlig skyddsutrustning bäras när det behövs, t ex skyddshandskar, hörselskydd, fallskyddsutrustning etc.

Vid arbete inom driftsatta stationer/ledninglar/tunnlar/förrådsverksamhet ska gällande skydds- och ordningsregler följas.

5.2 Gemensam skyddsutrustning, första hjälpen

Leverantören ansvarar för att det på varje arbetsställe inom arbetsområdet finns tillgång till följande gemensamma skyddsutrustning:

- > ABC handbrandsläckare, 6kg/i tillräcklig omfattning
- > Brandfilt
- > Ögondusch eller sköljflaskor
- > Första hjälpen-tavla eller första hjälpen-väska

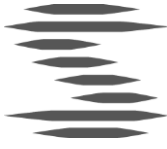
Leverantören ansvarar för att skyddsutrustning och första hjälpen-material underhålls, finns tillgängligt i tillräckligt antal och förvaras så att dess skyddseffekt och hygieniska standard bibehålls.

6 Kontroll och uppföljning

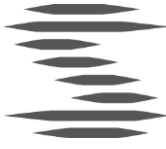
6.1 Alkohol, narkotika och läkemedel

Det är inte acceptabelt att en person är påverkad av alkohol, annat berusningsmedel eller använder icke medicinsk läkemedel på arbetsplatsen.

Beställaren ska beredas möjlighet att genomföra alkohol- och drogtestar under uppdragsperioden.

I de fall någon anställd hos Leverantören eller av denna anlitad Underleverantör påträffas påverkad av alkohol eller någon annan drog under arbetstid ska personen omedelbart och på ett betryggande sätt lämna arbetsplatsen. Det åligger Leverantören att tillse detta och ersätta denne med annan person med motsvarande kompetens.

Bilaga 1 - Lämplighetskrav för handläggare BAS-P

Grundläggande kompetenskrav:

- > Goda kunskaper om innehållet i Arbetsmiljölagen och, arbetsmiljöförordningen samt tillämpliga föreskrifter från Arbetsmiljöverket
- > Gällande ESA– Grund och Arbete för fackkunnig
- > Aktuella delar av Elsäkerhetslag SFS 2016:732, Elsäkerhetsförordning SFS 2017:218 samt Elsäkerhetsverkets föreskrift ELSÄK-FS 2006:1 Yrkesmässig verksamhet
- > Skötselstandard SS-EN 50110-1 version 3
- > ElnätsBranschens Riktlinjer - EBR

Krav på erfarenhet (styrks via CV och referenstagning på begäran från beställaren):

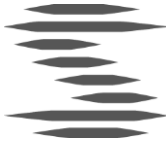
- > Erfarenhet av utförande av byggnads- och anläggningsarbete
- > Erfarenhet av arbete med samordning, ledning eller styrning av byggprojekt
- > Erfarenhet av projektering

Intyg som ska uppvisas för att styrka kompetenskraven:

- > Utbildning AML, arbetsmiljöförordningen, t.ex. BAM-utbildning
- > Utbildning i relevanta föreskrifter
- > BAS-Utbildning
- > Utbildning i relevanta föreskrifter, minimum:
 - Föreskrifterna om byggnads- och anläggningsarbete
 - Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete
 - Föreskrifterna om belastningsergonomi
 - Föreskrifterna om arbetsplatsens utformning
 - Föreskrifterna om stegar och arbetsbockar
 - Föreskrifterna om ställningar
 - Föreskrifterna om asbest
 - Föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker

Utöver ovan nämnda föreskrifterna kan ytterligare kunskaper behövas beroende på vilka risker som förekommer i arbetet.

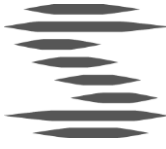
- > ESA-utbildning inkl. godkänt resultat på skriftligt prov

Bilaga 2 – Minimikrav arbetsuppgifter handläggare BAS-P

Handläggare BAS-P ska se till att samordna arbetet med att förebygga risker för ohälsa och olycksfall inom uppdraget och som minimikrav utföra de uppgifter som anges nedan;

- > delta i planeringen och ledningen av projektering, samt att vara delaktig i varje projektering inom projektet.
- > samordna samtliga projekteringar, så att arbetsmiljöfrågor beaktas för utförandeskedet och brukarskedet. Detta gäller särskilt för de arbetsmoment som utförs samtidigt eller efter varandra, eller då tidsåtgången för sådana arbetsmoment beräknas.
- > samordna arbetet så att alla medverkande tar hänsyn till varandras planer
- > delta i tidsplaneringen för utförandet av entreprenaden så att risk för ohälsa och olycksfall undviks.
- > upprätta eller låta upprätta arbetsmiljöplan innan byggarbetsplatsen etableras
- > se till att anpassningar och uppdateringar genomförs av arbetsmiljöplan och annan dokumentation
- > kontinuerligt rapportera status avseende arbetsmiljöarbetet skriftligt till beställaren
- > vara aktiv under utförandeskedet gällande frågor och förändringar som rör projektering samt slutdokumentation
- > se till att slutdokumentation för hälsa och säkerhet tas fram och färdigställs i samband med projektets avslutande. Dokumentationen ska lämnas till Beställaren.

Bilaga 3 - Lämplighetskrav för handläggare BAS-U

Grundläggande kompetenskrav:

- > Goda kunskaper om innehållet i Arbetsmiljölagen och, arbetsmiljöförordningen samt tillämpliga föreskrifter från Arbetsmiljöverket
- > Gällande ESA – Grund och Arbete för fackkunnig
- > Aktuella delar av Elsäkerhetslag SFS 2016:732, Elsäkerhetsförordning SFS 2017:218 samt Elsäkerhetsverkets föreskrift ELSÄK-FS 2006:1 Yrkesmässig verksamhet
- > Skötselstandard SS-EN 50110-1 version 3
- > ElnätsBranschens Riktlinjer - EBR

Krav på erfarenhet (styrks via CV och referenstagning på begäran från beställaren):

- > Erfarenhet av utförande av byggnads- och anläggningsarbete
- > Erfarenhet av arbete med samordning, ledning eller styrning av byggprojekt

Intyg som ska uppvisas för att styrka kompetenskraven:

- > Utbildning AML, arbetsmiljöförordningen, t.ex. BAM-utbildning
- > BAS-Utbildning
- > Utbildning i relevanta föreskrifter, minimum:
 - Föreskrifterna om byggnads- och anläggningsarbete
 - Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete
 - Föreskrifterna om belastningsergonomi
 - Föreskrifterna om arbetsplatsens utformning
 - Föreskrifterna om stegar och arbetsbockar
 - Föreskrifterna om ställningar
 - Föreskrifterna om asbest
 - Föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker

Utöver ovan nämnda föreskrifterna kan ytterligare kunskaper behövas beroende på vilka risker som förekommer i arbetet.

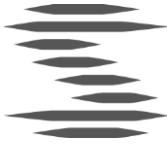
- > ESA-utbildning inkl. godkänt resultat på skriftligt prov

Bilaga 4 – Minimikrav arbetsuppgifter handläggare BAS-U

Handläggare BAS-U ska se till att samordna arbetet med att förebygga risker för ohälsa och olycksfall på arbetsstället och som minimikrav utföra de uppgifter som anges nedan;

- > se till att anpassningar och uppdateringar genomförs av arbetsmiljöplanen och dess bilagor vid behov och/eller ändrade förutsättningar
- > se till att arbetsmiljöplan, skydds-och ordningsregler, risker, arbetsberedningar och instruktioner samt annan relevant information finns på ett språk som förstås av alla på arbetsplatsen samt att de efterlevs.
- > samordna tillämpningen av relevanta arbetsmiljöregler när tekniska eller organisatoriska frågor om planeringen av arbetsmoment som ska utföras samtidigt eller efter varandra avgörs och när tidsåtgången för sådana moment beräknas,
- > ställa krav på att det på varje arbetsställe inom uppdraget finnas personal utbildade och med kompetens inom brandsläckning, första hjälpen samt hjärt- och lungräddning.
- > samordna tillämpningen av relevanta arbetsmiljöregler för att säkerställa att den eller de som bedriver verksamhet på arbetsstället tillämpar dessa regler på ett systematiskt sätt samt följer gällande arbetsmiljöplan,
- > samordna åtgärder för att kontrollera att byggnads- eller anläggningsarbetet med avseende på arbetsmiljön utförs på ett korrekt sätt,
- > vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att endast behöriga personer ges tillträde till arbetsstället,
- > organisera de uppgifter som enligt 7 g § kapitel 3 AML ankommer på dem som bedriver verksamhet på ett gemensamt arbetsställe,
- > se till att arbete tidsplaneras på det sätt som behövs för att förebygga risker för ohälsa och olycksfall till följd av att olika verksamheter pågår på arbetsstället,
- > ställa krav på att allmänna skyddsanordningar inrättas och underhålls samt se till att allmänna skyddsregler för arbetsstället utfärdas,
- > se till att ansvaret för de speciella skyddsanordningar som kan behövas för ett visst eller vissa arbeten klargörs och
- > ställa krav på att personalutrymmen och sanitära anordningar inrättas på arbetsstället i behövlig omfattning.

- > kontrollera att tekniska anordningar, maskiner och fordon är besiktade av behörig instans, provade och godkända samt att förare har tillräcklig kompetens
- > kontinuerligt rapportera status avseende arbetsmiljöarbetet skriftligt till beställaren